

List otwarty do Premiera Mateusza Morawieckiego

Szanowny Panie Premierze,

Jako koalicja organizacji społecznych działających na rzecz ochrony klimatu i sprawiedliwej transformacji energetycznej w Polsce z radością przyjęliśmy Pana deklarację dostosowania polskiej gospodarki do wyzwań klimatycznych i cywilizacyjnych, które będą kształtować polską energetykę przez najbliższe dekady. Niezmiernie cieszy nas zwłaszcza to, że wśród Pańskich priorytetów znalazły się działania, mające na celu uczynienie jej bardziej efektywną energetycznie i niskoemisyjną, przyjazną zdrowiu oraz opartą na innowacyjności i nowych technologiach na miarę XXI wieku.

W trosce o przyszłość Rzeczypospolitej Polskiej zwracamy się do Pana Premiera apelem o wstrzymanie projektu budowy elektrowni węglowej Ostrołęka C (1000 MW). Właścicielami tego projektu są spółki Enea S.A. oraz Enea S.A., których większościowym udziałowcem jest Skarb Państwa. Nasza prośba spowodowana jest głębokim niepokojem wynikającym z braku ekonomicznego uzasadnienia dla przedmiotowej inwestycji oraz zagrożeń, jakie stwarza ona dla ludzi, środowiska i systemu energetycznego.

Oplącalność i zasadność tej inwestycji zostały podważone przez grono ekspertów, w tym dra inż. Wojciecha Myśleckiego. Zaszkożdzi ona także ekonomicznie już istniejącym elektrowniom należącym do spółek, których większościowym udziałowcem jest Skarb Państwa¹. Dodatkowym zagrożeniem wynikającym z dalszych inwestycji w energetykę węglową są kurczące się rodzime zasoby i rosnące ceny węgla co powoduje konieczność jego importu z zagranicy i obniża bezpieczeństwo energetyczne kraju².

Realne koszty budowy tej elektrowni mogą być znacząco niedoszacowane. Konieczność dostosowania elektrowni do norm BAT może oznaczać wydatek dodatkowych 500–600 mln zł³. Ponadto osiągnięcie celów Porozumienia Paryskiego dotyczących ochrony klimatu może wymagać od krajów europejskich i członków OECD zamknięcia elektrowni węglowych jeszcze przed rokiem 2030⁴. Oznacza to, że żadna nowa inwestycja węglowa nie zostanie zamortyzowana. Należy się spodziewać, że z tego powodu, jak i dlatego, że energia ze źródeł odnawialnych jest coraz tańsza, będą nas w przyszłości czekać znaczne koszty. Poniosą je przedsiębiorstwa, samorzady i gospodarstwa domowe. Wyższe koszty energii przełożą się na obniżenie konkurencyjności polskiej gospodarki oraz na pogorszenie sytuacji ekonomicznej polskich rodzin. Dla dużej grupy obywateli, którzy już teraz mierzą się z problemem ubóstwa energetycznego, będzie to kolejne obciążenie finansowe.

Dodatkowe ryzyko regulacyjne wprowadza reforma systemu EU ETS. Nowa elektrownia nie dostanie darmowych uprawnień do emisji dwutlenku węgla⁵. W ciągu trzech lat ich cena wzrosła z 5 € do ponad 16 € za tonę CO₂, a ich szacowana cena w momencie przewidywanego uruchomienia Elektrowni Ostrołęka C przekracza 30 € za tonę. Według obliczeń analityków Fundacji InStrat roczne koszty certyfikatów dla Ostrołęki C mogą wynosić w 2030 r. nawet 625–735 mln PLN, czyli o ok. 60% więcej, niż zakładano w lipcu 2016 r.⁶

Zgodnie z projektem Komisji i stanowiskiem Parlamentu Europejskiego nowe elektrownie o emisji przekraczającej 550 g CO₂/kWh, takie jak Ostrołęka C, nie będą mogły otrzymywać wsparcia z rynku mocy już od wejścia w życie nowych przepisów, a więc najpóźniej od 2020 roku. Nawet przyjmując mniej restrykcyjne stanowisko Rady UE, wsparcie dla nowych elektrowni węglowych będzie musiało się zakończyć już w 2025 roku⁷. Bez wsparcia z tego mechanizmu Ostrołęka C nie będzie opłacalna.

Budowa Ostrołęki C jest nieracjonalna tak dla kraju, jak i samego regionu. Zablokuje ona innowacyjne rozwiązania, w tym budowę i utrzymanie odnawialnych źródeł energii oraz nowatorskie usługi energetyczne. Eksperti oszacowali, że decyzja zastąpienia Ostrołęki C rozwojem energetyki opartej na OZE stworzy rynek inwestycyjny wynoszący od 10 do 17 mld PLN w skali kraju lub od 670 do 870 mln PLN dla regionu ostrołęckiego⁸. Wybierając budowę Ostrołęki C utracimy jedyną w swoim rodzaju okazję na budowanie energetyki współtworzonej przez obywateli i opartej na innowacjach energetycznych, w których to Polacy są liderami zmian.

Ostrołęka C poważnie zagrazi także zdrowiu publicznemu. Zanieczyszczenie powietrza powstałe w wyniku jej funkcjonowania na całym obszarze oddziaływania może spowodować w sumie nawet

2 tys. przedwczesnych zgonów, ok. 620 przewlekłych zapaleń oskrzeli u dorosłych, ponad 3 tys. zapaleń oskrzeli wśród dzieci, ponad 420 tys. dni chorobowych oraz ponad 100 tys. napadów astmy wśród dzieci, a zewnętrzne koszty zdrowotne mogą wynieść nawet 690 mln Euro⁹.

Co więcej, zmiany klimatu wywołane spalaniem paliw kopalnych stanowią dziś największe zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzkości. Budowa 1000 MW elektrowni węglowej stoi w sprzeczności z międzynarodowymi wysiłkami na rzecz ochrony klimatu, w tym z postanowieniami Porozumienia Paryskiego, którego Polska jest sygnatariuszem. Naraża to nasz kraj na olbrzymie koszty wizerunkowe.

Ochrona klimatu to wyraz odpowiedzialności za obecne i przyszłe pokolenia. Jako gospodarz tegorocznego szczytu klimatycznego ONZ COP24 w Katowicach - mieście będącym przykładem transformacji od ośrodka górniczego po nowoczesne centrum biznesowe i naukowe - Polska ma do odegrania szczególną rolę. Rezygnacja z budowy elektrowni węglowej mającej emitować ponad 6 mln ton CO₂ rocznie na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, byłaby jasnym sygnałem, że Polska to odpowiedzialny członek społeczności międzynarodowej, który odważnie stawia czoła nowym wyzwaniom technologicznym i moralnym¹⁰. Szczyt klimatyczny to doskonała okazja do ogłoszenia, że Polska wycofuje się z planów budowy nowych mocy węglowych, a tym samym realnie współtworzy światową politykę klimatyczną i wywiązuje się z Porozumienia Paryskiego.

W pełni zgadzamy z się ze słowami Pana Premiera, że rewolucja technologiczna, której jesteśmy dziś świadkami, oznacza nowe rozdziałenie w gospodarce światowej. Liczymy, że odbędzie się ono z udziałem Polski, z poszanowaniem wspólnych całemu światu podstawowych wartości, takich jak bezpieczeństwo ekologiczne i ekonomiczne, zdrowie i sprawiedliwość społeczna. Wierzymy, że dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń Polek i Polaków, Pan Premier przychylił się do apelu o rezygnację z budowy elektrowni Ostrołęka C i zdecyduje się na realne wsparcie rozwoju efektywności energetycznej oraz czystej, bezpiecznej energetyki opartej na źródłach odnawialnych.

W imieniu sygnatariuszy listu
Radosław Ślusarczyk
Prezes Stowarzyszenia Pracownia
na rzecz Wszystkich Istot

SYGNATARIUSZE LISTU

CIWF Polska	Klub Gaja
Dolnośląski Klub Ekologiczny	Liga Ochrony Przyrody
Fundacja Aeris Futuro	Polski Klub Ekologiczny Koło Tychy
Fundacja ClientEarth - Prawnicy dla Ziemi	Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki
Fundacja Efektywnego Wykorzystania Energii	Polski Klub Ekologiczny Okręg Wschodnio-Pomorski
Fundacja Ekologiczna Arka	Społeczny Instytut Ekologiczny
Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej Zielona Akcja	Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
Fundacja EkoRozwoju FER	Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia
Fundacja GAP Polska	Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne
Fundacja Greenpeace Polska	„Wspólna Ziemia”
Fundacja Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju	Towarzystwo na rzecz Ziemi
Fundacja „Rozwój Tak - Odkrywki Nie”	WWF Polska
HEAL Polska	Zielone Mazowsze
Instytut na rzecz Ekorozwoju	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć

1, 5 Myślecki: budowa bloku 1000 MW w Ostrołęce nieuzasadniona i nieopłacalna.

2, 8 Analiza ryzyk i utraconych szans związanych z budową bloku Ostrołęka C (klasy 1000 MW).

3, 6, 7 Ostrołęka C - historia projektu inwestycji, czyli dlaczego projekt powinien przejść do historii.

4 A stress test for coal in Europe under the Paris Agreement.

9 Adamkiewicz Ł., *Opracowanie o wpływie planowanego bloku Ostrołęka C na zdrowie*, 2017, na podstawie danych z aktualnego IPPC.

10 Encyklika Laudato Si' Ojca Świętego Franciszka poświęcona trosce o wspólny dom.